

Telegraful Român

Organ național-biser

Nr. 19

Red. «Transilvania»

(Sch)

Sibiu

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.

Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrișori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se inapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Un chestionar de actualitate

În slujba binelui vrea să samene câteva sămânțe de bun simț și de răzgândire în inimile omenești de astăzi revista parisiană «*Les Annales*».

Redactorii ei și-au pus întrebarea: cum am putea ieși din caosul acesta de întrebări, politice, economice, morale, cari asaltează pe fiecare om, care vrea să cugete în ziua de astăzi?

Drept răspuns a găsit dna *Ivonne Sarcey*, fiica marelui critic francez *Francisc Sarcey*, și dânsa o scriitoare de talent și soția președintelui societății criticilor din Paris, următoarea formulă: numai iubirea ne poate scoate la liman verde! «Iubirea, iubirea față de ființele, cari suferă, ea ne va aduce pe încetul spre pacea dorită cu toată pasiunea de femei».

La aceste rânduri a răspuns unul din cei mai cunoscuți sociologi și învățați din zilele noastre, *Gustave Le Bon*: «Soluțiunea d-voastră, iubită doamnă, este evident simplistă, dar, în fond, nu găsim alta... Când se vor iubi oamenii, nu se vor mânca între olaltă. Dar cum să-i aduci să se iubească?... Eată problema. Chiar și religiunile n'au ajuns să rezolve problema, decât mediocru...» Ca să se discute asupra firului acestuia de *Ariadna*: iubirea chiagul societății, a întreprins revista o anchetă, rugând pe cetitorii ei: dați-ne sfaturi și rețete. Rezultatul a fost foarte satisfăcător. Au sosit mii și mii de răspunsuri, care au fost — condiționat — scurte, de mult patru pagini hârtie de scrisori.

De câteva săptămâni se publică în revistă cele mai caracteristice răspunsuri și redacția reasumează răspunsurile, ajungând la rezultatul următor: Pentruca oamenii să se iubească între dânsii, pentruca popoarele să se iubească e de lipsă ca: 1. privilegiații de soarte să nu «strobească», trufași, cu luxul lor pe cei desmoșteniți, pentruca să nu le răscolească invidia și ura; 2. ca pe ceilalți să-i facă fericiți, pentruca și ei la rândul lor să fie mai buni, căci cei ce luptă cu mizeria și cu boalele nu pot să fie nici ei fericiți, dar nici nu pot să răspândească fericire, și 3. să se cunoască mai bine între olaltă, fiindcă necunoștința te desparte de ceilalți muritori.

Sânt interesante observațiile unuia sau altuia. Citatele acestea ar trebui să fie recitate de pe amvon și comentate de preoții tuturor religiunilor. Cuvinte de aur împotriva luxului desfrânat, care întârâtă pe cei muncitori și pe cei pacinici,

observații juste asupra câștigurilor monstruoase, apeluri pline de noblețe la conștiința omului zilelor noastre de a nu persevera pe cărarea sfidării de-apropelului său, căci bunăstarea și fericirea comună te păzește de bolșevism și de toate celelalte boale sociale, cari sdruncină societatea din temelii. Un cetitor scrie: «Să dăm unui egoist tratamentul homeopatic — adecă să tratăm răul cu rău. Să-i arătăm că cel mai bun mijloc de a fi egoist este de a trăi pentru alții, să-l învățăm că mulțumirea oricărui bine i-ar fi necunoscută dacă ceilalți n'ar fi lucrat pentru dânsul, să-i deschidem ochii asupra societății, să priceapă că partea pe care o aduce dânsul colectivității este mult mai mică decât aceea pe care o primește el... Și mai apoi să învățăm pe copii, în familie sau în școală, dragostea umanității. Să știe că pretutindeni unde se lucrează, nu e decât un singur scop: proprietatea tuturor!...»

Altul care subscrie — dureros — *Homo homini lupus* (Omul este lup omului), vorbind de educația pentru viitorul apropiat, scrie: «Mai cu seamă în tinerețea tuturor popoarelor vor trebui educatorii să arunce fermentul dragostei de seamăul nostru, sămănând în inima acestei tinereți sentimentele nobile care își au izvorul în cultul adevărului, binelui și bunătații.»

Ce cuvinte simțite, ce raționamente logice, ce adevăruri, — mai evidente nu se poate! Câți le urmează în ziua de astăzi?

Le aplaudă, când te aud că le depeni — dar când e la adecă...

Și oricât de «simplist» să pară cuiva sfatul: caută și iubește! oricât de «dobă de carte» filosoficească să fie cineva, răspunsul acesta este răspunsul-răspunsurilor: *Iubirea este alfa și omega pentru noi, bieți muritori... Ilie Marin*

Chestiuni preoțești

Dela congresul preoților din Munții-Apuseni

Preoțimea tractelor Abrud, Cămpeni și Lupșa s'a întrunit în 21 Iulie a. c. la un congres comun. Cu regret constatăm, că la acest congres nu a participat, în număr mai mare, preoțimea tractului Abrud, mai ales că necesitățile morale și materiale cari au solicitat convocarea preoților ortodoxi din Munții-Apuseni la o consfătuire sânt la fel întru toate.

Sedința s'a deschis sub prezidenția părintelui protopop *Vasile Gan*, prin un cuvânt de deschidere rostit cu simțirea și blândețea unui adevărat apostol. Spune că preocupările preoțimii noastre trebuie să fie mari și multilaterale. Pentru a răspunde așteptărilor, preoțimea trebuie să devină un corp sufletesc viu, prin

conlucrarea moleculelor de energie sufletească a fiecărui preot, în așa fel, încât să reprezentăm o putere și o voință prin care calități sufletești să traducem în acte fără șovăire hotărârile noastre și mai ales destinațiile ce le avem cu toții, ca fii și slujitori ai bisericii și neamului românesc.

Se constituie biroul care are să conducă și păstreze actele congresului.

La ordinea de zi se pune raportul preotului *Vasile Șpan* despre soarta memoriului ce l-a înaintat în anul trecut preoțimea din Munții-Apuseni către dl ministru al cultelor, în chestiunea dotației preoțești, cu observarea doleanțelor și păsurilor specifice ale noastre de aici.

Se constată că memoriul nu a avut până azi rezultatul dorit. Preoțimea îndură aceleași neajunsuri ca în trecut, ba, considerând împrejurările economice între care ne aflăm, este izbită de greutatea insuportabile din punct de vedere material. La chestiunea dotației mai vorbesc preoții *O. Bărluțiu*, *D. Goia*, *Nicola*, *Costea* și prot. *Gan*, apoi congresul decide cu unanimitate următoarele:

Ca principiu se enunță că pentru a fi preot în înțelesul strict al cuvântului îți trebuie mai întâi de toate demnitate. Iar demnitatea se ține și ea prin o bună situație materială, prin o bună răsplătire din partea statului, pentrucă și noi — preoții — servim — poate mai conștiință decât alți amployați — la locul datoriei unde sântem puși.

Deci cerem îmbunătățire de salariu, conform precizărilor făcute în primul și al doilea congres preoțesc ținut la Sibiu.

Spre acest scop se va redacta un nou memoriu*) din partea preoțimii munților, către dl ministru al cultelor, în care se va arăta cu deplină libertate și sinceritate dlui ministru și autorităților superioare bisericesti, relele de care suferă și mijloacele de îndreptare pe terenul situației materiale a preoțimii noastre din Munți.

În special: Cu considerare la terenul de munte, și deci la greutatea preotului în slujbele sale pastorale având în vedere, că fără cal preotul nu poate săvârși nici o funcție afară de biserică, s'a cerut pausal pentru susținerea unui cal.

Dupăce, aproape nici o parohie nu dispune de porțiune canonică și case parohiale, se așteaptă votarea unui echivalent corăspunzător cu venitul curat al unei sesiuni parohiale mijlocii dela șes, sau cu chiria unui edificiu potrivit poziției sociale a preotului.

Acest memoriu îl va prezenta o deputație de 2 preoți dlui ministru al cultelor. Pentru a obține mai bun rezultat s'a hotărât ca deputația noastră să ceară Inalt Prea Sfinției Sale arhiepiscopului și mitropolitului *Nicolae*, ori Prea Cuv. Sale dlui președinte al consistorului din Cluj, să aibă bunăvoința — aflându-se ocazional în București — a conduce această deputație la locul cu cădere.

S'a pus în discuție chestiunea propagandei religioase morale și naționale în legătură cu înființarea caselor culturale și creșterea tineretului dela sate. Vorbesc: protopopul *Gan*, preoții *Gomboș*, *Șpan*, *Sabău*, *Goia* și subscri-

*) Dar și până la prezentarea lui s'au anunțat do-rițele preoțimii pe cale telegrafică.

sul, luându-se act despre aceea, că în țara noastră care a adunat azi pe toți românii, sânt multe vipere, cari tind să invenineze sufletele credincioșilor noștri cu doctrine religioase și socialiste de așa natură pe urma cărora ar fi voioși să vadă dată țara românească de mal.

Preoțimea își însușește și consideră a sa luptă — cu cuvântul și faptele — în potruva hulitorilor legii și naționalismului nostru, pentru a feri cu orice jefte, poporul, ca de ciură de vorbele și doctrinele mincinoase și ispititoare ale străinilor pripășiți pela noi, hotărâtă a apăra — preoțimea noastră — pământul și poporul vechilor virtuți istorice, de orice curente cari năzuesc la nimicirea muncii și credinței părinților noștri, lăsată nouă drept scumpă moștenire.

De aceea se decide: organizarea — fără amânare — a cercurilor religioase, în cadrul despărțămintelor Asociației «Andrei Șaguna» a clerului pentru a se ținea conferințe și cuvântări poporului.

Se constată lipsa unei propagande religioase, întreprinsă de unele personalități mai de seamă din centrele noastre bisericesti, cel puțin în unele centre și sate din Munții apuseni, cari pot fi mai ușor de apropiat cu trenul. Preoțimea își exprimă dorința, ca Consistoarele noastre să organizeze cursuri pentru pregătirea preoților cu înclinări și aptitudini sufletești mai pronunțate pentru misionarism în cel mai apropiat viitor.

Dupăce în mod foarte plauzibil se simțesc roadele societății «Cultura Poporului» din Cluj, pe urma ziarului redactat cu multă pricepere pentru trebuințele poporului dela sate și a muncitorilor dela orașe, se decide: de a ne constitui și noi, cărturarii Munților apuseni, în o filială a societății «Cultura Poporului».

Încât privește Casele culturale și educația tineretului ieșit din școală, preoțimea este de părerea ca aceste focare de cultură să se înființeze deocamdată în cadrul școlii din sat, pentru că azi lipsește și terenul sufleteș, și mai ales mijloacele materiale necesare înființării caselor culturale.

Dar în același timp cere statului să se îngrijească de o literatură populară potrivită lipșurilor spirituale ale credincioșilor, — altfel nici casele culturale și nici educația tineretului ieșit din școală nu vor putea da rezultatul dorit.

În mod deosebit a frământat și preocupat congresul preoțesc starea nespul de critică în care a ajuns, din punct de vedere economic-financiar, populația noastră din acest ținut.

Vorbește părintele Șpan, făcând o lungă și frumoasă expunere a situației date. Se constată, că economii noștri de vite și noi preoții la fel, în lipsa exportului, care se tot trimbiță dela București la noi, dar nu se face, și nu-i vedem roadele, au ajuns să stea în fața unei astfel de ruine economice, care se va resimți asupra noastră, încă mult timp de aici înainte. Țărâmul e sărac, pentru că se neacă în avutul său pe care nu-l poate valoriza. Spun bătrânii, că în astfel de împrejurări nu ar fi pomenit să fi ajuns înaintașii noștri de pe aceste plaiuri nici când. Din cauza că toți articolii de comerț devin tot mai scumpi, singur vitele noastre nu au preț, situația populației încă devine tot mai insuportabilă. Noi, preoții, fiindcă și pe acest teren sântem cei mai binecunoscuți și singurii îndrumători ai poporului, avem datorință să insistăm la locul cu cădere pentru grabnica sanare a gravaminelor țărănilor noștri.

Dacă nu se produc o repentină îmbunătățire a situației, nu se vor putea incasa nici dările statului, pentru că țărâmul afară de vitele sale și suftetul din oase, altceva nu are la casa lui.

Se cere din ședința congresului telegrafice dlui ministru al Ardealului puțința de a ne valoriza vitele prin export rentabil, căci altfel este inevitabilă catastrofa economică care ne așteaptă.

Telegramele trimise de congres sânt următoarele:

Dlui Ministru al cultelor Octavian Goga în București

Congresul preoților din Munții apuseni Vă mulțumește pentru sporul de salar ce se acoardă cu noul plan de salarizare, dar Vă atrage atenția asupra celorce muncesc în regiunile sterile și comunele foarte respirate de munte și Vă roagă a prelimina în noul proiect al preoților munteni și paușal de cal și și echivalent de porțiune canonică. Președinte: Vasile Gan.

Dlui Ministru al Ardealului Petru Groza în București

Congresul preoților din Munții apuseni, conștii de pericolul ce amenință populația Munților, Vă roagă cu mare insistință a da puțința la valorizarea, prin export rentabil, stocului său de vite, căci altfel catastrofa sa economică este inevitabilă. Președinte: Vasile Gan.

Congresul a luat sfârșit seara la ora 10 și jumătate prin un cald cuvânt de încheiere rostit de dl prezident și multele foloase sufletești culese pe urma desbaterilor din partea tuturor participanților. Pr. V. Bârluțiu.

Dela sate

— Apicultură —

Cursul de apicultură, anunțat prin ziare, s'a ținut în comuna Târnavița, județul Hunedoara, de cătră preotul, apicultor diplomat, Ioanichie Oprean.

Cu toate nevoile începutului, mai ales că se anunțase un număr însemnat de studenți în teologie, învățători și elevi dela școala normală din Sibiu, dar la adevărat s'a prezentat un număr de tot redus, — dovadă și aici de indiferențismul și lipsa de voință, ce stăpânește inimile tineretului de astăzi față de porniri mai ideale și de progres, totuși multămită zelului și abnegațiunii părintelui Oprean, acest curs a ajuns la bun sfârșit spre cea mai deplină mulțumire a participanților.

A fost primul curs de apicultură în românește la noi în Ardeal, și e de dorit, ca acest ram de economie națională atât de însemnat, dar neglijat la poporul nostru, să fie răspândit în cercuri cât mai largi, mai ales de cătră preoții și învățătorii satelor, căci constituie pentru ei o ocupațiune laterală din cele mai compatibile, și pot ca și pe aceasta cale să contribuie la prosperarea neamului nostru.

Virgil Perian,
stud. în teol.

Statificarea

Între obiectele congresului învățătoresc, ce se ține acum la Cluj este înșirată și «statificarea». Sub acest cuvânt noi înțelegem statificarea școalelor profesionale.

De sine înțeles, obiectul acesta atinge numai pe învățătorii confesionali, de cari noi, ca descendenți ai statului maghiar, avem foarte mulți.

Două motive se accentuează pentru care se cere statificarea: urcarea salarelor și ieșirea învățătorilor de sub directoratul preoților. Aceste două obiecte nu lipses de obicei dela adunările învățătorești de dincoace de Carpați.

Este adevărat că învățătorii au fost slab plătiți; dar, dacă se vor regula salariile, plânge-se-va cineva că primește prea multă plată?

Statul când nu a dat ajutorul complet învățătorilor confesionali, a făcut rețineri și învățătorilor de stat. Și dacă ne am plânge contra acestei procedări, am fi ca niște copii cari pretind bani dela tatăl lor, și tatăl lor nu are de unde le da.

Dar avem nădejdea, că dacă intră statul în ogașul său, va mulțumi și pe unii și pe alții.

Statul maghiar asemenea a statificat școalele, dar a statificat mai ales acelea, care erau necorespunzătoare. Salarelor necorespunzătoare le-a dat ajutor de stat ca învățătorii să poată trăi. Prin aceasta bugetul a fost mai puțin îngreunat, ca atunci dacă ar fi statificat toate școalele.

Dacă statul român nu poate suporta greutatele cheltuelilor, acum când o parte din ele le suportă confesiunile, cum le va suporta atunci, când toate greutatele școalelor vor cădea în sarcina lui?

Până e școala confesională, biserica dă localul școlii, face reparația, curățitul, dă cuartirul învățătoresc după împrejurările locale, dă lemne de unde se provăd și locuitorii comunei, cu un cuvânt se acomodează cum să-i vină mai ușor; pe când dacă ar fi școala de stat, toate acestea are să le presteze statul, cu bani grei, căci dela stat fiecine pretinde să fie bine plătit. Prin urmare, prin statificarea școalelor statul se îngreunează nespul de mult față de ajutoarele ce le dă confesiunilor pentru susținerea învățătorilor. —

Nici un oficiu și nici un serviciu nu funcționează fără control. Ca să fie absolvați de control, adevărat nu cer nici învățătorii, dară să nu fie controlați de preot, nici de eforia școlară, — ci de revizorat, — care se știe că de mult este ocupat cu lucrurile de birou.

Precum s'ar părea, învățătorii nu prea voiesc să aibă controlul aproape de dânșii. Dacă au pe preotul de director, vrând nevrând au controlul în apropiere, — și cu aceasta unii învățători nu sânt împăcați. Acestia apoi strigă: Jos cu directoratul preoților, sau să facem școala de stat, ca să scăpăm de directorat... Dar nu toți învățătorii pretind aceasta.

Învățătorul conștientos află plăcere dacă este controlat de cineva și se bucura când superiorul lui vede progresul făcut și modul lui de propunere. Acesta nu vine în conflict cu directorul său. Învățătorul puțin conștientos, care își face serviciul numai pentru plată și care nu ține orele regulat, nu merge pregătit la școală, nu explică materialul la elevi, este explicabil să nu poată suferi directoratul prea aproape.

Apoi întrebăm: unde nu sânt mai mulți învățători, ci unul singur, cine să fie directorul, căci școală fără director nu este?

Sântem și din acest motiv de părere, că la școala primară preotul ar fi persoana potrivită pentru director. Nu este oare frumos și înțelept lucru ca preotul și învățătorul să fie obligați, prin oficiul lor, a da mâna de ajutor unul altuia întru creșterea religioasă și morală a tinerimii, când și interesele statului pretind colaborarea aceasta?!

Al. Vlad

Citind ziare

În vara aceasta au reînceput cursurile dela Vălenii de Munte, inaugurate de dl N. Iorga. Despre însemnătatea lor spune Viilorul:

Cursurile dela Văleni au folosit și mai ales vor folosi de aici în colo generațiilor tinere, căci nu este fără însemnătate și fără ecou, glasul învățaților care se va auzi în patriarhala casă de țară dela Văleni. Acolo într'un mediu atât de specific și de curat românesc, cultura se desbracă de pedanteria cărții, și printr'o comunicare cu natura înconjurătoare, între dealuri și crânguri, cunoștințele se cern prin atmosfera picturii lui Grigorescu, basmelor lui Ispirescu, ori pastelurilor lui Alecsandri, — și învățătura se topește în suflete... Importanța cursurilor dela Văleni stă astfel în aceea baie de purificare de tot ceace este orășenesc și internațional și cufundarea în mijlocul naturii românești.

Știrile zilei

Știre personală I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a sosit Joi la reședința Sa.

Dela Vălenii de Munte. Cursurile de vară, deschise în 31 Iulie prin conferință rostită de dl Nicolae Iorga, se țin zilnic. În cuvântarea sa de deschidere, dl N. Iorga, înfățișând programul cursurilor a zis: România d'acum are nevoie de o mare școală idealistă în tendință, realistă în roadele de propășire, pentru a duce în viața țării acea onestitate, pe care o înfățișează imensa majoritate a României muncitoare, jertfitoare și roditoare, fiindcă aceasta-i țara cea adevărată. — La conferința de Duminecă a asistat și prințul moștenitor Carol. Cursurile vor dura și în Septembrie. Afară de dl N. Iorga, vor ținea cursuri dnii: Gaster, Take Ionescu, Melic, Murgoci, Nichifor Crainic ș. a.

La facultatea teologică din București sânt vacante catedrele de istoria bisericii române, de exigeza Noului Testament, și cea de omiletică și pastorală.

Reducere. Ministerul instrucțiunii a intervenit pe lângă ministrul comunicațiilor, să acorde reduceri de 50 la sută pe c. f. r. și corpului didactic al școalelor confesionale din teritoriile desrobite.

Școlar. Cărțile de cetire, de curs primar urban și rural, se pot comanda la Tipografia «Țara nouă» Str. Numa Pompiliu, București.

O scrisoare a generalului Isnaldi. Dl prof. Păcală trimițând generalului Antonio Isnaldi marea d-sale monografie a comunei Rășinar, a primit următoarea scrisoare de răspuns:

«Domnule profesor Păcală, — Am primit scrierea dv. Monografia satului Rășinar, și vă mulțumesc din toată inima. Am întârziat să vă mulțumesc până astăzi, că doream să vă exprim, prin mijlocirea unuia din ofițerii români, admirarea și recunoștința mea. Vă rog, dle profesor, să primiți asigurarea că n'am uitat niciodată mulțămirea sufletești pe care mi le au procurat românii cu atâta îmbelșugare. — Se vorbește de o apropiată vizită a M. Lor Regele și Regina României la mult iubiiții noștri Suverani. Nu voi avea oare onoarea să vă revăd în suita lor? — Aș dori aceasta din toată inima. — Până atunci vă asigur că mi-ați reamintit, cu scrierea dv., atât de precisă, completă și interesantă, mulțămirea de a fi trăit zece luni în mijlocul a 40.000 români și a fi apreat calitățile lor atât de mari și de frumoase, adevărate comori moștenite dela vechea mamă comună: «Alma Roma», și păstrate vreme de douăzeci de secole.

General Antonio Isnaldi.

Totodată gen. Isnaldi roagă pe dl prof. Păcală să transmită din parte-i salutări cordiale tuturor ofițerilor români, cari în calitate de prizonieri sau legionari, au fost sub ascultarea lui în Roma și Avezano. În această calitate a sa, gen. Isnaldi ca un mare prieten al nostru, și-a câștigat simpatiile tuturor românilor cari l-au cunoscut.

Propaganda maghiară. Dl G. Popa, prefectul poliției din Târgul-Murăș, a descoperit în librăria lui Bèla Révész în broșura «Mari néni» premiată de ateneul din Budapesta, mai multe placarde de culoare galbene-verzi, pe care erau imprimate frazele: «Hiszek egy Istenben, egy hazában, Hiszek egy isten igazságában, Hiszek Magyarország feltámadásában», (Cred într'un Dumnezeu, într'o patrie, Cred în dreptatea veșnică a lui Dumnezeu, Cred în reînvierea Ungariei), precum și «Csonka Magyarország nem ország», «Egész Magyarország menország» (Ungaria ciuită nu e țară, Ungaria întreagă este rai).

Pentru preoțime. Chitanțele preoțimii pentru salariile pe trimestrul Aprilie — Iunie, 1921 sânt trimise la oficiile protopresbiterale pentru vidimare. Preoțimea le poate ridica de acolo și le poate valora astfel subscrise la casa consistorială între orele 7—12, a. m. în fiecare zi. Orce reclamații în afaceri de dotație dela stat, fie că nu sânt luați toți anii de serviciu, fie că nu e luată corectă calificarea, sânt a se adresa în scris consistoriului arhidiecezan.

Iubirea țaranului român. Țăranii noștri din părțile aradane, alarmați că s'ar încerca un atentat împotriva trenului regal, au păzit pe tot drumul dela Arad până la granița trenului, care ducea pe Maiestățile Lor în străinătate. Suveranii noștri au fost mișcați de acest act de devotament. De asemenea și autoritățile au rămas surprinse, întrucât nici un ordin nu s'a dat în acest senz.

Asociația Cercetașii României. De câteva zile tabăra cercetașilor României, sub comanda dlui Georgescu I. Marin, se află în Dumbrava-Sibiului. La inițiativa unor sibieni, se organizează o masă în onoarea cercetașilor veniți din mai toate orașele țării. Contribuțiile pentru masa cercetașilor se trimite dlui căp. Năsturaș, corp. 7 de armată, ora 11—12. Scopul mesei este cimentarea înfrățirii între cei din Sibiu și între cei sosiți din toate unghiurile țării noastre. Bani adunați se dau în seama cercetașilor pentru pregătirea mesei simple, ca și viața lor curată și simplă.

Sub protecția nunțiului papal. Reprezentantul papal în România, monsignorul Marmaggi, vizitează acum Ardealul. Cu ocazia vizitei sale de Vineri la Cluj școala de fete «Marianum», ieșind întru întimpinarea nunțiului, a parcurs tot drumul până la catedrala romano-catolică cu emblema statului maghiar. Faptul acesta, petrecut sub protecția nunțiului papal, a produs în publicul românesc, — cum scrie Gazeta Ardealului și Patria, — profundă indignare. Se spune că provocarea aceasta a maghiarilor catolici avea de scop să dea naștere la violențe din partea românilor, spre a putea dovedi «prigonirile» puse în socoteala noastră.

Sedintă psihică. Luni seara la Urania din Sibiu, în prezența unui public numeros, fiind de

fața și mulți medici sibieni, profesorul Eugen de Gyn a ținut o ședință dintre cele mai interesante. Cunoscutul hipnotizator de Gyn a executat câteva producțiuni cu mare siguranță în arta sa misterioasă de transmisiune a gândirii, sugestii, catalepsie, magnetism șcl. Experimentările au fost mult admirate.

Contingentul 1922. Ministrul de război face cunoscut că, din clasa anului 1922 se va chema sub drapel un număr de 104.000 tineri pentru unitățile și serviciile pendinte de acest minister. Din acești oameni se chiamă 99.500 pentru unitățile permanente, 3000 pentru cavaleria cu schimcul și 1500 pentru marina militară. Se va mai chema sub drapel un număr de 6000 tineri pentru grăniceri și 10.000 pentru jandarmeria rurală. Contingentul se chiamă sub arme conform legii de recutare, în baza celor prevăzute de lege pentru organizarea armatei.

† Gheorghe Muntean, preotul din Oarda-de-sus (tractul Sebeș) a încetat din viață la 2 August 1921 în etate de 75 ani și 52 ai preoției. — În mormântarea s'a făcut în 3 August, la 2 ore p. m. în Oarda de sus. Odihnească în pace!

În loc de flori peritoare, pe cosciugul regretatului general D. Florian, răposat în Viena, dl general Boeriu dărueste pentru căminul ucenicilor dela meserii din Sibiu suma de 100 lei. Pentru prinos mulțumește: George Poponea, președinte, Ștefan Duca, secretar.

Știre ziaristică. La Diciosânmartin apare începând cu 31 Iulie a. c. un organ de publicitate, sub numirea de Târnavă. Ziarul apare săptămânal. Redactor: Augustin Folea.

Convocare. Comitetul central al «Asociației comercianților români din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș» a hotărât să țină adunarea generală pe ziua de 23 August 1921, la 2 ore p. m. în sala cea mare a Asociației culturale din Sibiu. Program: 1. Deschiderea adunării; 2. Dare de seamă despre activitatea Asociației, de vice președinte Aurel Popescu; Dare de seamă asupra gestiunii. 3. Critica stării actuale a comerțului nostru, de Ilie Fioaș; 4. Cum s'ar putea crea legături mai strânse între comercianții și meseriașii români din Ardeal și Bănat, Nic. Bratu; 5. Modificarea statutelor; 6. Inscrisura de membri noi; 7. Alegerea comitetului; 8. Propuneri. — La această adunare sânt invitați a lua parte comercianți și meseriași români din Ardeal și Bănat, asemenea și alți intelectuali români, cari se interesează de înaintarea comerțului și industriei noastre. Persoanele externe, care doresc a lua parte, sânt rugate a se anunța de urgență vice președintelui Aurel Popescu, comerciant, în Sibiu, Piața mică, spre a li se trimită legitimații pentru bilete cu preț redus pe căile ferate.

Act de mulțumire. La producția teatrală, organizată în Broșteni, la ziua Sf. Ap. Petru și Pavel a. c. în folosul școlii confesionale de acolo, au binevoit a contribui peste taxa de intrare următoarele persoane, cărora le exprimăm cele mai călduroase mulțumiri: Oprea B. Popa 42 lei, Ion Schiau 25, V. Popa paroh și E. Imbăruș, paroh câte 20 lei, Simeon Răhăian 15, V. Popa comerciant, Ion (indescifrabil) preot în Ohaba, D. Lunceanu, N. Nistor, Toma Colda, N. Ciufudeanu, N. Pădureanu, V. Moldovanu, Isidor Raica, Ilarion Bratu, câte 10 lei; Ilie Popa 5 lei. Total: 257 lei. Broșteni, 5 August 1921. Ioachim Marcu, paroh.

Cinema Apollo, Piața Unirii, Sibiu. În 9 și 10 August: Capul Medusei, mare dramă în 4 acte, rolul principal este ținut de artista Magda Sonia. Inceputul seara la ora 9.

Un apel

S'a lansat un apel de-a se construi un local de biserică românească în centrul muncitoresc din Simeria (județul Hunedoara). Stăpânirea ungurească de pe vremuri a căutat pe toate căile și cu toate mijloacele, să facă din colonia Simeria, care este situată într'un județ românesc cu 98% români, un centru puternic cultural unguresc, zidind în acest scop două biserici, case parohiale și școale ungurești. În fața acestei situații, care nu mai poate dăinui, românii din Simeria, constituindu-se în comitet parohial, au lansat un apel pentru zidirea unei biserici românești. Cei ce înțeleg importanța acestei inițiative național-culturale, sânt rugați a contribui pe listele puse în circulație.

Ad Nr. 39/9121 C. p.

(131) 1—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învățători la școala primară rom. gr.-or. din Rășinari, protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele legale, anume: la fiecare post câte 100 Lei salar anual d'n mijloacele bisericii, restul întregire dela stat; relut de locuință ș. a. 320 Lei din mijloacele bisericii.

Învățătorii instituți se vor conforma întru toate sarcinilor și îndatoririlor impuse de normativele autorităților noastre bisericești-școlare.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta oficiului protopresbiteral tractual.

Rășinari, din ședința comitetului parohial gr.-or., ținută la 4 Iulie v. 1921.

Maniu Lungu,
paroh, președinte.

Eugen Crăciun,
învăț., notar.

Vidi. Sibiu, 21 Iulie 1921.

Mateiu Volleanu
adm. prot.

Nr. 235/1921

(130) 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învățători la școala noastră confesională ort. română din Săliște, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Învățătorii aleși vor beneficia de aceleași salarii de care se bucură învățătorii dela școlile de stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul fixat.

Săliște, în 6 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc al Săliștei în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

Nr. 204/1921 of. prot.

(128) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala primară confesională gr.-or. română din Cerișor, protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», pe lângă salariul anual:

1. Dela comuna bisericească Lei 300.
2. Dela stat: Restul salariului legal, conform calificăției celui ales.
3. Cărtir deplin corăspunzător în edificiul școlar.
4. Lemnele necesare de foc.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și a se prezenta vreodată și în comună spre a face cunoștință cu poporul și cu referințele locale.

În înțelegere cu comitetul parohial:

Hunedoara, 25 Iunie 1921.

Oficiul protop. ort.

Andrei Ludu
protopop

Nr. 912/1921

(132) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala română ortodoxă din Rucăr, protopresbiteratul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Dela comuna bisericească ortodoxă 300 lei anual, restul dela stat, — cortelul în natură, grădină și 2 stângini de lemne de foc. Învățătorul ales este obligat a conduce copiii Sâmbătă sara la vecernie și în Dumineci și sărbători la liturghie, — și a cânta cu ei regulat, a spune tatăl nostru, credeul și apostolul și alte rugăciuni la vecernie.

Reflectanții să se prezinte în comună spre a fi cunoscuți.

Oficiul protopopesc ort. român.

Făgăraș, la 1 August 1921.

Nicolae Borzea
protopop.

(127) 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învățător la școala confesională rom. ort. din comuna **Feldioara**, protopopiatul Brașov, se publică concurs cu termen de 15 zile în «Telegraful Român».

Invățătorul ales și întărit va avea:

1. Salar dela biserică anual lei 350.
2. Întregirea salariului conform legilor în vigoare se dă dela stat.
3. Bani de cvartir anual lei 150.
4. Pentru 1/4 jugăr grădină lei 20.
5. Invățătorul director remunerație specială anual lei 50.

Invățătorii sânt obligați să țină și școala de repetiție de două ori pe săptămână și să conducă Dumineca și sârbătoarea pe rând elevii la biserică.

Doritorii au să și înainteze rugărilor conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte în biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare ca să-i cunoască poporul.

Din ședința comitetului parohial rom. ort. **Feldioara**, la 7 Iulie 1921.

Ioar Morariu
secretar.

Iosif Micu
par.-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop

(129) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala română confesională ort. din **Bundorf** (tractul Cohalm), se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 228 de Lei restul întregire dela stat.
2. Cuartir în edificiul școlii, stățător din 2 odăi, culină, cămară și pivniță.
3. Lemne de foc cinci stânjini.
4. Grădină de legumi și un loe de a mâna un porc în pădure de ghindă.

Invățătorul ales este îndatorat a conduce copiii de școală în toate Duminecile și sârbătorile la biserică, a cânta cu ei sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor. Pentru formarea corului va primi o rebonificare deosebită.

Doritorii de a ocupa acest post, să aștearnă, în termenul sus indicat, rugărilor înzestrate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral gr.-or. român din Cohalm.

Bundorf, în 27 Iunie 1921.

Comitetul parohial:

Ion Curtea
paroh, preș.

Nr. 221—1921 prot.

Văzut: Cohalm, la 3 Iulie 1921.

Emilian Stolca
protopop.

Nr. 369/921

(126) 1—3

CONCURS

Din fundațiunea «Dr. Aurel Vlad», fond cultural al tractului Dobra, sânt a se da burse și ajutoare pentru conferirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile și anume:

- a) 4 burse de câte 100 lei, la elevii de școale normale (preparandie).
- b) 2 ajutoare de câte 50 lei, la învățăcei de meserii, și
- c) 2 ajutoare de câte 100 lei, la bibliotecii parohiale (case culturale).

La burse și ajutoare pot reflecta tineri români ortodocși și comitete de ale caselor culturale din parohiile tractului Dobra.

Cererile sânt a se adresa comitetului protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra și trebuie provăzute cu următoarele documente:

- ad. a) 1. Carte de botez. 2. Testimoniu școlar. 3. Testimoniu de conduită.
- ad. b) Cele 3 documente dela a. și 4 Contractul de învățăcel meseriaș.
- ad. c) Procesul verbal al constituirii casei culturale.

Dobra, la 16/29 Iulie 1921.

Comitetul protopresbiteral.

(134) 1—1

Licitație minuendă

Pentru renovarea bisericii ort. rom. din **Rișculița**, protopresb. Halmagiului, județul Hunedoarei, — pe baza proiectului de spese acceptat de corporațiile parohiale și încuviințat de Ven. consistor diecezan din Arad Nr. 1372 1921 se publică concurs de licitație minuendă verbală la fața locului în școala din **Rișculița** pe ziua de **Joi 29 Iulie (11 August) 1921** ora 10 a. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul exclamării face 32,835 lei 44 bani.
2. Licitanții la începerea licitației vor depune un vadiu de 10% din prețul de strigare în numerar ori hârtii de valoare acceptabile.

3. Lucrările toate se vor da în întreprindere unui întreprinzător, excepționând pictura bisericii, care se va putea da și separat.

4. Comuna bisericască își rezervă dreptul de da lucrările spre executare fără considerare la prețul oferit, aceluia dintre întreprinzători care va avea acte de recomandație și în care parohia va avea mare încredere.

5. Licitanții nu pot pretinde dela parohie diurn și spese de călătorie pentru participarea la licitație.

6. Celelalte condițiuni de licitație, precum și proiectul de spese se pot vedea până în ziua licitației în orele oficiale în cancelaria oficiului parohial din **Rișculița**.

Din ședința com. paroh. din **Rișculița** ținută la 20 Iulie (2 Aug.) 1921.

Leontin Micuța
preș.

Acsentie Popovici
not.

În înțelegere cu:

Cornel Lazar
protopresbiter

Nr. 132—1921 Prot.

(125) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Felmer**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condițiile de salar împreunate cu această funcțiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat; pe lângă acestea sinodul parohial ținut în 4 April 1921 a mai votat pe seama viitorului paroh câte 10 litri cereale (grâu sau cucuruz) de fiecare număr de casă (fum) cu car și plug, dela celelalte câte 1 zi de lucru. Viitorul paroh are în folosință circa 7 jugăre cadastrale eclesie și 12 stânjeni de lemne de foc dela comuna politică, aduși de credincioși la locuința parohului.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta petițiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în termenul deschis subsemnatului, și până la publicarea termenului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta și cuvânta la sf. liturghie, și dacă sânt preoți a și servi sf. liturghie.

Cohalm, la 9 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Cohalmului în înțelegere cu comitetul și sinodul parohial din **Felmer**.

Emilian Stolca
protopop.

Nr. 432/1921

(133) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II **Neagra-de-jos**, protopresbiteratul Cămpeni, se escrie concurs.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Alesul și întăritul paroh va beneficia, pe lângă salariul dela stat ce se dă preoțimeii rurale, și de venitele fasonate în coala B. pentru întregirea dotației preoțești.

Candidații, cu prealabila încunoștințare a acestui oficiu, se vor prezenta în parohie înainte de alegere, spre a cuvânta și cânta sau celebra.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Cămpeni, 12 Iulie 1921.

Iosif Gomboș
adm. protopresb.

„Petroșani“

Societate anonimă română pentru exploatarea minelor de cărbuni Petroșani.

745/1921

3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățător la școala primară română din **Aninoasa**, a Societății miniere «Petroșani».

Salariul lunar va fi cel stabilit pentru învățătorii școalelor de stat, locuință, încălzit și luminat gratuit. Neînșurați și cari se pricep la conducerea corului școlar vor fi preferați. Pot concura eventual și învățătoare, întrucât se pricep la lucrul manual.

Postul va urma să se ocupe la 1. Sept. a. c.

Cererile să se înainteze în termen de 15 zile Direcțiunii Minelor «Petroșani» în jud. Hunedoara.

Petroșani, 23 Iulie 1921.

Direcțiunea.

(119) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II **Sânmihaiul inferior** cu filia **Sânmihaiul superior** în protopresbiteratul Turda se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiile împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. respective salariul, građațiile și adausele de scumpete statorite de Ministrul Cultelor conform calificației și serviciilor concurentului.

Poporul s'a obligat să zidească case parohiale nouă corespunzătoare, pe lângă supraedificatele bune, ce sânt.

Reflectanții își vor înainta cererile concursuale instruite în ordine la termenul legal subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în parohie, pe lângă observarea normelor în vigoare, pentru a celebra, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 20 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murășian,
protopop.

Nr. 286/1921

(121) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești vacante în comunele mai jos însămnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berchin** cu salar de 300 Lei și cvartir în natură dela comuna bisericască.

2. **Călnic** cu salar de 150 Lei și cvartir în natură dela comuna bisericască.

3. **Cioara** cu salar de 300 Lei și bani de locuință dela comuna bisericască.

4. **Mihaiț** cu salar de 300 Lei și cvartir în natură dela comuna bisericască.

5. **Răhău**, 3 posturi, cu salar pentru 2 posturi câte 300 Lei și bani de locuință; pentru al 3 lea salar 50 Lei, cvartir în natură și Lei 100 remunerație specială, pentru înființarea și conducerea corului bisericesc — dela comuna bisericască.

6. **Totoiu**, cu salar de 300 Lei și cvartir în natură și remunerație specială pentru înființarea și conducerea corului bisericesc, — dela comuna bisericască.

La toate posturile de mai sus întregirea salariului dela stat.

Invățătorii aleși vor fi datori să conducă în Dumineci și sârbători copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturghie.

Concurenții au să și trimită cererile, instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere să se presinte poporului în biserică spre a-i cunoaște.

În înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 15 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medean,
protopop.